

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙΑ

6

ΠΕΣ ΜΟΥ ΓΙΑΤΙ

Πές μου, γιατί σάν πρόβαλες
Χιονάτη μές στα μαύρα
Της άξαφνης άγάπης σου
Μέ συνεπήρε ή λάβρα ;

Πές μου, γιατί τά μάτια σου
Δόγια κρυφά μιλούνε,
Πού γλώσσα δέν τά λάλησε,
Και πού καρδιές τάκουνε ;

Πές μου, γιατί στάγειλι σου
Μπουμπούκι ρόδο άνθίζει,
Πού ώς τά φυλλοκάρδια του
Ματώνει όπου τάγγιζει ;

A. E.

Ο ΔΑΦΝΗΣ
ΚΑΙ Η ΧΛΩΗ

Ο «Νουμας» εξακολουθώντας τó πρόγραμμά του
νά παρουσιάση όσους μπορεί από τους άρχαίους συγ-
γραφείς στην έθνική σημερινή μας γλώσσα, άρχίζει
άπό τόν καινούργιο χρόνο μέ τήν «Ιστορία του Δάφνη
και της Χλόης» του Λόγγου. Για όσους κατά τύχη
δέ γνώρισαν τó έργο αυτό γράφομε λίγες γραμμές.

Ο Δάφνης και ή Χλόη είναι από τά μνημεία
του άρχαίου μας φιλολογικού θησαυρού, πού πάντα
σάν όνειρο χρυσόφτερο μεθούν τή φαντασία και σκορ-
πούν στην ψυχή όσοια μωσαβολισμένη. Ζωγραφίζεται
μέσα στις σελίδες του ή άρχαία άγροτική ζωή μέ ά-
φελεια και χάρι, πού καμμιά από τις σημερινές τέχνες
νά τήν ξεπεράση δέν μπορεί, γιατί σε κάθε γραμμή
και σε κάθε φράση ή σφραγίδα της άθάνατης αλή-
θειας γερά είναι βαλμένη.

«Ο Δάφνης και ή Χλόη» είναι ίσως τó πρώτο
έλληνικό μυθιστόρημα, πού άπάνου σ' αυτό εκόπηκν
όστερα τά διάφορα άχνάρια της μυθιστοριογραφίας της

άπλης κι' άληθινής, πού βάσι της έχει τήν ίδια τή
ζωή. Οι σκηνές, πού ξετυλίγονται μέσα σε κάθε κεφα-
λαίο και φανερόνται μέ τήν πιο εύκολοξήγητη άφέ-
λεια, μέσ φέρουν σ' ένα κόσμο για πάντα χαμένο μα
και πάντα ζωντανό. Μιά ζωγραφιά ζωής άγροτικής
άτέλειωτη κι' άθάνατη περνάει κάθε στιγμή εμπρός
άπό της ψυχής τά μάτια και ριζώνει μέσα μας τó
αισθημα της έμορφιάς και της αλήθειας. Δέν πλέκουν-
ται στο έργο αυτό έπεισόδια βγαλμένα από πολυκύ-
μαντη και πολυτάραχη ζωή, όπως γίνεται στο νεώ-
τερο μυθιστόρημα· όχι· ή υπόθεσι είναι άπλη, ήρεμη,
δίχως τρικυμίες και δίχως πολυσύνθετες και πολύμορ-
φες σκηνογραφίες. Είναι ένα παραμύθι σάν εκείνα πού
πολλές φορές παιδιά άκούσαμε μ' όλη τή χάρι της
παρθενιάς και μ' όλη του μύθου τή γοητεία.

Ο Δάφνης άγαπάει τή Χλόη κ' ή Χλόη άγαπάει
τή Δάφνη. Παιδιά ριγμένα στην έρμιά άπ' τους γο-
μούς τους είχαν τήν τύχη νά περιμάζευτούν από κα-
λούς κι' άπλοικούς ανθρώπους, πού ζούσαν στην έξοχή·
κ' έτσι άντατράφηκαν μαζί, γνώρισαν ό ένας τόν άλλο,
μεγάλωσαν μαζί και φυσικά άγαπήθηκαν· άγαπήθη-
καν τόσο, πού ή ζωή του ενός ήταν ή ζωή του άλλου.
Γι' αυτό και μέτα σ' όλο τó μυθιστόρημα ό έρωτας, ό
άνίκητος και δημιουργός έρωτας, βασιλεύει· τίποτε
άλλο. Η Ιστορία του Δάφνη και της Χλόης έχει κι'
άλλα έπεισόδια μα αυτά είναι τó παραγέμισμα για
νά δείχτη περισσότερο ή δύναμι του έρωτά τους. Είναι
οι περικοπές του συγγραφέα για νά φανερώση της
χαριτωμένης φαντασίας του τή δύναμι. Πέρα τή ζωή
ό Λόγγος νά ζωγραφίσει. Και φυσικά, σάν ζωγράφος
τέλειος πού ήταν, θελήσε νά δείξη τó μεγαλειό της
φύσης, όχι μονάχα της φύσης, πού γύρω στο Δάφνη
και στη Χλόη άνθιζε, παρά και της φύσης της άν-
θρώπινης· κ' έτσι βρίσκομε μέσα στο μυθιστόρημα του
τήν άμίμητη εκείνη σκηνή, όταν ή Λυκαίνιον πρω-
τοδιδάχνει τó Δάφνη νά νοιώση τó πώς είναι άντρας·
«Η σκηνή αυτή γραμμένη από σημερινό συγγραφέα θα
γεννούσε τή διαμαρτυρία του κάθε σεμνότυπου άνα-
γνώστη· μα από τήν πέννα του Λόγγου αλλάζει· γί-
νεται σκηνή, πού ένθουσιάζει, πού κάνει τόν καθένα
νά ιδει σ' αυτή όχι τή σαρκική όρξη της Λυκαίνιον
παρά τήν έμορφή της αλήθειας. Έχει μ' άλλα λόγια
κ' ή σκηνή αυτή τó μυστήριο της άρχαίας έλληνικής
τέχνης νά θαυμάζουμε στο κάθε γυμνό τήν έμορφή
μονάχα και νά μη δίνουμε κειρό στο νού μας νά ζη-
τήσει τó ταπεινό.

Όσοι παιδιά πρωταγάπησαν κι' όσοι στον έρωτά
τους ζήτησαν νά βρούν κάποιο όνειρο παρθενικής ψυ-

χής, θα διαβάσουν τó «Δάφνη και τή Χλόη» μέ λα-
χάρα καινούργια. Κι' όσοι στη φύσι βυθίστηκαν και
τó μυστήριο της έμορφιάς της νά γνωρίσουν θελήσαν,
κάτι σάν ζωγραφιά θα βρούν, πού για πάντα στο νού
τους θα μείνη. Τέτοια ή Ιστορία του «Δάφνη και
της Χλόης».

Η μετάφραση γινόμενη από τó συνεργάτη μας
'Ηλία Π. Βουτιερδην στην έθνική μας γλώσσα, τή
γιομάτη ποιήσι και ζωή, έλπίζομε πώς θα φανη στους
άναγνώστες μας τέτοια, πού νά μας εύχαρηστήσουν
θερμά για τή νέα μας έπιφυλλίδα, γιατί κάτι έμορφο
μ' αυτή θα γνωρίσουν.

Η ΨΥΧΗ ΜΟΥ ΚΟΙΜΙΣΜΕΝΗ ΣΑΝ ΤΟ ΝΕΙΛΟ

Τόσες σκέψεις 'στο μυαλό μου και καμμιά μέσ
ότό χαρτί. Κοιμάται, κοιμάται ή ψυχή μου ναρκω-
μένη σάν τó Νείλο πού εκλείσθηκε μέσα σ' έρημο
κοιμούνται όλες οι κόρδες της ψυχής μου και κα-
νένας άνεμος δέν της σαλεύει για νά βγάνουν τήν
ώμορφή τους μελωδία· κ' εγώ φοβούμαι νά της έγ-
γίξω μήν βγάνουν κανένα παράτονο και άγριο τρα-
γούδι και βυθίσουν τή ψυχή μου 'στον άγνωστο
θύροδο, τόν αιώνιο. Μοιάζει ή ψυχή μου σάν όλο-
στρογγυλό παχουλό κορίτσι μέ μάγουλα κόκκινα
και στρογγυλά πούν' έτοιμα νά σκάσουν, μα κανένα
έρωτικό χέρι δέν τάγγιξε, κανένα έρωτικό άχειλι
δέν τά φίλησε και ξεψυχή τó σφύριγος 'στην έρη-
μιά πού τά νεκρώνει.

Έσύ, θεέ μου, ξεκόλλησε τόν Νείλό μου από
τήν έρημιά και τó μουδιασμό του και πέτα τον
μέσα στον ώκειανό νά ξεμουδιάσουν οι κοιμισμένες
σκέψεις του, ξαπόλυσε όλους τούς άνεμους σάν τόσα
δι' έξάρια νά βαρέσουν ως πού νά της σπάσουν της
κοιμισμένες κόρδες μέσα 'στον ίλλιγγο και τήν τρι-
κυμία του άπειρου ώκεανού. Κάνε, θεέ μου, τήν
ψυχή μου νά τραγουδήση και νά βυθισθή 'στη με-
λωδία της άγριεμένης θάλασσας. Και σύ, άγάπη της
καρδιάς μου έλα και φίλησε τά άναμένα μάγουλα
της ψυχής μου, νά τρέξη νά ξεχειλίση τó μέλι πού
χει γίνη χολή από τήν ύπερωριμάδα· στρίμωξε τά
χείλια σου άπάνω στα δικά μου νά πέσουν ρώγες
σταφυλιών τόσο μεγάλες πού δέκα εύτυχισμένοι
άκόλουθοι του Μωύση νά μήν μπορούν νάν της ση-
κώσουν... κ' εγώ νά πνιγώ μέσ' σε τρικυμία άγά-
πης άνάμεσα σε χείλια πού νά μέ άγριοφιλούν, άνά-
μεσα σε στήθια πού νά μέ συνθλιβούν σάν άγρια
κύματα, άνάμεσα σε χέρια πού νά μέ σφιχταγκάλια-
ζουν, νά γύρω τó κουρασμένο κεφάλι μου στο ύγρό,
τό μαλακό, τó άπαλό κι' άγριο κυματένιο μαξιλάρι
μέ τους χίλιους φαρμαλάδες, νά βυθισθώ, ν' άπο-
κοιμηθώ.

Θ. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ο ΓΕΡΩ-ΨΑΡΑΣ

— Ψάρια της ώρας... ψαράκια λαχταριστά!...

Έτσι έφωναζε κάθε άπομεσήμερο, γυρίζοντας
τις άπόκεντρες γειτωνίες του νησιού μας, ό γέρω-
Νικόλας, παλιός ψαράς, έβδομηντάρης, μέ τή φλο-
κάτη του κεφαλή περιζωμένη τή στρημμένο ναυτικό
μαντήλι του· ό έβδομηντάρης γέρος με αψός, χλω-
μός και ρυτιδωμένος, σάν τó θαλασσοδαρμένο βράχο,
άπό τά χρόνια και τά βράσανα, κρατώντας, στηριγ-
μένο στο γοφό του, μέ τά λιπόταρκα δάχτυλά του
τó ψαράδικο κοφίνι του, γεμάτο από πολύχρωμους
γραμμωτούς γύλους, κοκκινωπές πέρες, γλιστερούς
κοκοδιούς, σπαρταριστούς σπάρους, καθουρομένες
άρακθιασμένες, άχταποδάκια, λογής λογής πετρώ-
ψαφα κατά τήν έποχή και τόν καιρό...

Και ποιός δέν έσυμπαθούσε τó γεροντάκι εκείνο,
τόν έργατικό, τόν ακούραστο γέρω ψαρά· ποιός δέν
τόν έσυμπονούσε και δέν έδάκρυζεν άκόμν, άκούον-
τας τήν τρεμάμενη φωνή του :

— Ψάρια της ώρας... ψαράκια λαχταριστά!...

Άπ' τó πρώι, πρ'ν καλοχάραξη, έσηκωνότανε ό
γέρω-Πατέρας, όπως τόν έλεγαν όλοι 'στο νησί μας,
χειμώνα καλοκαίρι, και έτραβούσε, φορτωμένος τά
σύνεργα της ψαρκής του, κατά τους κάβους, όπου
μέ τó ξεροθόρι ή μέ τó λιπούρι, ως τó μεσημέρι
'στις ζέρες άπάνου, ώρες άκίνητος, έψάρευε, και ξε-
πχιασμένος ή μουσκεμένος 'στον τίμιο ιδρωτά του,
έπιανε τόν άερογιαλινό δρόμο και έφτανε 'στα σπι-
τια τάπομεσήμερο, για νά πουλήση γυρίζοντας τις
άπόκεντρες γειτωνίες του νησιού, τά σπαρταριστά
ψαράκια του και οικονομήση τó καθημερινό ψωμάκι
της φαιίλιας του...

Και ένω έπούλουσε τά ψάρια του, φως χαράς,
άχτινες «ένδομούχου άγαλλιάσεως» έχύνοντο και
έλαμποκοπούσαν 'στη χλωμή, τή ρυτιδωμένη όψη
του, και τά δακρυμένα μάτια του έστέγνωσαν, όσες
φορές τά βλέμματα των νησιώτισσων μανάδων συμ-
παθητικά έπεφταν 'στο πρόσωπό του, και τά λό-
για των, σάν άγγελικά κελαθήματα, τόν έπαρηγο-
ρούσαν για τά τόσα του δυστυχήματα.

— Έτσι είναι αυτός ό κόσμος... μη στενοχω-
ριέσαι... ό Θεός, γέρω-πατέρα, όρφανά κάνει, μ' έ-
μοιρα δέν τάφινει!

Τούλεγαν οι καλές παρηγορητές του, τρέχον-
τας νά του ξεπουλήσουν μιάν ώρα γρηγορότερα τά
ψαράκια του, οι άγαθές εκείνες νησιώτισσες, ένω ό
γέρω-Νικόλας δέν έγνώριζε τó πώς νά τις εύχαρι-
στήση για τά παρηγόρια λόγια τους, κ' έχαμογε-
λούσε, πάντοτες έχαμογέλαγε...

— Ό καύμένος ό παππούλης! έλεγεν ή μιá
της άλλης, άμα ό γέρω-ψαράς, έκίναε για τήν άλλη
γειτωνιά Τί τούμελε νά τραθήξη 'στα γεράματα!
Τώρα, πού θα ξάπλωνε τó γεροντικό του κορμί 'στις
άγκάλες των παιδιών του, 'στο νοικοκυριό του γαμ-
πρού του, 'στα γόνατα των έγγονών του, τί τού-
γραφην ή μοίρα του τριδυστυχημένου!

— Είναι άξιολύπητος ό ταλαίπωρος· έπρόσθε-
τεν ή άλλη. Νά πασχίση, άγρυπνα δουλεύοντας, νά-
ναστήση τά δυό του άρσενικά, νά τά κάνει παλλη-
κάρια, νά παντρέψη—έκεινος τó ξέρει πώς και πώς
—τ ή Μαριώ του, τήν άμοιρη, νά ιδή πέντ' έγγονά-
κια τριγύρω του και... πάνω 'στη χαρά του, 'στην
εύτυχία του, νά τά χάζη όλα για μιá στιγμή!...

— Για θυμηθήτε, γυναίκες, τί κοσμοχαλασιά
έίτανε κ' εκείνη! είπεν ή τρίτη γυναίκα, μιá πολύ